https://www.norma.uz/uz/qonunchilikda_yangi/uzbekiston_qanday_qilib_yashil_iqtisodietga_utadi
2. Milliy yashil iqtisodiyot taksonomiyasi (Vazirlar Mahkamasining 2023-yildagi 561-son qarori; raqami va sanasi rasmiy matndan tekshirilmagan). Sharh: https://www.spot.uz/oz/2023/10/31/green-economy-taxonomy/
3. International Carbon Action Partnership. EU reaches agreement on 2040 climate target, postpones ETS 2 by one year. https://icapcarbonaction.com/en/news/eu-reaches-agreement-2040-climate-target-postpones-ets-2-one-year
4. Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment.

# O‘ZBEKISTONDA BALIQCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB AHAMIYATI

**Saydaliyev Abrorxon Sobir o‘g‘li**
O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali iqtisodiyot yo‘nalishi 333-25 guruh talabasi
Email:abrorsaydaliyev007@gmail.com

**Annotatsiya.** Ushbu maqolada O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirishning hozirgi holati, iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati, mavjud muammolar hamda istiqboldagi vazifalar tahlil qilingan. Mamlakatda baliq yetishtirish hajmini oshirish, suv resurslaridan samarali foydalanish, intensiv akvakultura texnologiyalarini joriy etish, baliq ozuqasi va chavoqlari bazasini mustahkamlash masalalariga e’tibor qaratilgan. Shuningdek, 2025-yil yakunlari bo‘yicha baliq ovlash hajmi va 2026–2027-yillarga belgilangan davlat maqsadlari asosida sohaning rivojlanish istiqbollari ko‘rib chiqilgan.

**Kalit so‘zlar:** baliqchilik, akvakultura, baliq yetishtirish, suv resurslari, oziq-ovqat xavfsizligi, intensiv texnologiya, baliq ozuqasi, baliq chavoqlari, ekologiya, innovatsiya.

## KIRISH

Bugungi kunda oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlash dunyoning ko‘plab mamlakatlari qatori O‘zbekiston uchun ham muhim strategik vazifalardan biridir. Aholi sonining ortishi, oziq-ovqat mahsulotlariga talabning ko‘payishi, tabiiy resurslarning cheklanganligi qishloq xo‘jaligida mavjud imkoniyatlardan yanada samarali foydalanishni talab qilmoqda. Ana shunday istiqbolli yo‘nalishlardan biri baliqchilik hisoblanadi.

Baliqchilik aholini sifatli oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta’minlash bilan birga, qishloq joylarda yangi ish o‘rinlari yaratish, tadbirkorlikni rivojlantirish va suv resurslaridan iqtisodiy jihatdan samarali foydalanish imkonini beradi. Baliq mahsulotlari inson organizmi uchun zarur bo‘lgan oqsil va boshqa oziq moddalarining muhim manbalaridan biri hisoblanadi. Shu sababli mamlakatda baliq

mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmini oshirish aholining oziq-ovqat ta’minotini yaxshilashga xizmat qiladi.

O‘zbekistonda baliqchilik uchun tabiiy va sun’iy suv havzalaridan foydalanish imkoniyatlari mavjud. FAO ma’lumotlariga ko‘ra, mamlakatda 63 ming gektar sun’iy va 537 ming gektar tabiiy suv havzalari mavjud bo‘lib, 5 700 dan ortiq baliqchilik xo‘jaligi faoliyat yuritadi. Shu bilan birga, suv resurslaridan samarali foydalanish, yangi integratsiyalashgan texnologiyalarni joriy etish va mahsuldorlikni oshirish sohaning asosiy vazifalari sifatida ko‘rsatilgan[58].

Baliqchilikning O‘zbekiston iqtisodiyotidagi ahamiyati so‘nggi yillarda yanada ortib bormoqda. Milliy statistika qo‘mitasining dastlabki ma’lumotlariga ko‘ra, 2025-yilda mamlakatdagi barcha toifadagi xo‘jaliklar tomonidan 206 211 tonna baliq ovlangan. Bu ko‘rsatkich 2024-yilga nisbatan 3,4 foizga ko‘pdir.[2] Ushbu raqam baliqchilik tarmog‘ida ishlab chiqarish hajmi o‘sib borayotganini ko‘rsatadi.

Shu bilan birga, mavjud imkoniyatlardan to‘liq foydalanilayotgani haqida xulosa chiqarish qiyin. Suv resurslarining cheklanganligi, baliq ozuqasi narxining yuqoriligi, zamonaviy texnologiyalarning yetarli darajada joriy etilmaganligi, baliq kasalliklari va malakali mutaxassislar masalasi sohaning rivojlanishiga ta’sir qiluvchi omillar hisoblanadi.

Shuning uchun O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirishga faqat baliq yetishtirish hajmini oshirish nuqtayi nazaridan emas, balki suv, ozuqa, texnologiya, ilm-fan, kadrlar, qayta ishlash va marketingni o‘z ichiga olgan yagona tizim sifatida yondashish zarur.

## O‘ZBEKISTONDA BALIQCHILIKNING HOZIRGI HOLATI

O‘zbekistonda baliqchilikning rivojlanish darajasini baholashda, avvalo, ishlab chiqarish hajmining o‘sishiga e’tibor qaratish lozim. 2025-yilda respublikada 206 211 tonna baliq ovlangan. Bu 2024-yilga nisbatan 3,4 foizlik o‘sishni anglatadi[59].

Hududlar kesimida baliq ovlash hajmi bir xil emas. 2025-yilda eng yuqori ko‘rsatkich Xorazm viloyatida qayd etilib, 35 913,9 tonnani tashkil qilgan. Toshkent viloyatida 23 406,9 tonna, Andijon viloyatida 22 291,3 tonna, Samarqand viloyatida 20 546,6 tonna va Namangan viloyatida 20 016 tonna baliq ovlangan[60].

Mazkur ko‘rsatkichlar hududlarda baliqchilikning rivojlanish imkoniyatlari turlicha ekanini ko‘rsatadi. Ayrim viloyatlarda suv havzalari, iqlim sharoiti va baliqchilik infratuzilmasi mavjudligi tarmoqning yuqori natijalariga yordam bermoqda. Boshqa hududlarda esa suv resurslari yoki ishlab chiqarish infratuzilmasining yetarli emasligi sababli baliqchilik salohiyati to‘liq ishga solinmagan bo‘lishi mumkin.

---

[58] Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). *Tashkent hosted the regional workshop on integrated aquaculture system*. 11 December 2024.

[59] O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 2-iyuldagi PF-122-son Farmoni. *Baliqchilik tarmog’ini rivojlantirishga oid qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida*.

[60] O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 2-iyuldagi PF-122-son Farmoni. *Baliqchilik tarmog’ini rivojlantirishga oid qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida*.

2025-yil yakunlari bo‘yicha qayd etilgan 206,2 ming tonnalik ko‘rsatkich sohaning mavjud salohiyatini ko‘rsatib beradi. Biroq 2026-yil 2-iyulda qabul qilingan Prezidentning PF-122-son Farmonida 2026–2027-yillarda baliq mahsulotlari yetishtirish hajmini **500 ming tonnaga yetkazish** maqsadi belgilangan[61].

Demak, yangi maqsad mavjud ishlab chiqarish hajmini sezilarli darajada oshirishni nazarda tutadi. Buning uchun oddiy ekstensiv usullar bilan cheklanib qolish yetarli emas. Intensiv texnologiyalar, zamonaviy suv havzalari, sifatli ozuqa va ilmiy yondashuvni keng joriy qilish talab etiladi.

## BALIQCHILIKNING IQTISODIY VA IJTIMOIY AHAMIYATI

Baliqchilikning ahamiyati faqat baliq mahsulotlarini ishlab chiqarish bilan cheklanmaydi. Ushbu tarmoq iqtisodiyotning boshqa yo‘nalishlari bilan ham chambarchas bog‘liq.

Birinchi navbatda, baliqchilik qishloq hududlarida bandlikni ta’minlash imkoniyatini oshiradi. Baliq yetishtirish xo‘jaliklarida baliqlarni parvarish qilish bilan birga, suv havzalarini boshqarish, yem ishlab chiqarish, baliq chavoqlarini yetishtirish, mahsulotni tashish, saqlash, qayta ishlash va sotish kabi ko‘plab faoliyat turlari mavjud.

Ikkinchidan, baliqchilik kichik va o‘rta biznesni rivojlantirish uchun imkoniyat yaratadi. Kichik suv havzasiga ega bo‘lgan tadbirkor ham tegishli texnologiyalar yordamida baliq yetishtirish faoliyatini yo‘lga qo‘yishi mumkin.

Uchinchidan, baliqchilikning rivojlanishi qayta ishlash sanoatiga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Baliqni faqat xom mahsulot sifatida sotish o‘rniga uni muzlatish, qadoqlash yoki boshqa qayta ishlash jarayonlaridan o‘tkazish orqali qo‘shimcha qiymat yaratish mumkin.

To‘rtinchidan, baliqchilik oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Ichki ishlab chiqarish hajmining ortishi bozorda mahalliy baliq mahsulotlari taklifini ko‘paytiradi. Bu esa iste’molchilar uchun mahsulot tanlovini kengaytiradi.

Shu sababli baliqchilikni rivojlantirishni faqat qishloq xo‘jaligining tor yo‘nalishi sifatida emas, balki oziq-ovqat, bandlik, tadbirkorlik va qayta ishlash sanoati bilan bog‘liq kompleks tarmoq sifatida ko‘rish lozim.

## SUV RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH

O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirishning eng muhim masalalaridan biri suv resurslaridan samarali foydalanishdir. Baliqchilik bevosita suv bilan bog‘liq bo‘lganligi sababli suvning miqdori va sifati tarmoqning iqtisodiy samaradorligiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri ta’sir qiladi.

FAO ma’lumotlarida O‘zbekistonda 63 ming gektar sun’iy va 537 ming gektar tabiiy suv havzalari mavjudligi qayd etilgan.[1] Bu raqamlar mamlakatda baliqchilikni rivojlantirish uchun katta suv resurslari mavjudligini ko‘rsatadi. Biroq suv havzasining mavjudligi avtomatik ravishda yuqori baliq mahsuldorligini anglatmaydi.

[61] O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 2-iyuldagi PF-122-son Farmoni. *Baliqchilik tarmog’ini rivojlantirishga oid qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida*.

Suv havzalaridan foydalanishda suvning sifati, harorati, kislorod miqdori, baliqlar uchun ozuqa bazasi va ekologik holatni hisobga olish kerak. Ayniqsa, suv resurslari cheklangan sharoitda suvdan takroran foydalanish imkonini beruvchi texnologiyalarga ehtiyoj ortadi.

2026-yilgi PF-122-son Farmonda ham baliqchilikni rivojlantirishda suv resurslaridan oqilona foydalanish va suv obyektlarining ekologik holatini yaxshilash alohida vazifa sifatida belgilangan[62].

Shu jihatdan suvni tejovchi texnologiyalarni joriy qilish kelajakdagi rivojlanishning asosiy shartlaridan biridir. Xususan, suvni qayta aylantirib ishlatish tizimlari, suv sifatini avtomatik nazorat qilish va ishlab chiqarish jarayonlarini raqamlashtirish baliqchilik xo‘jaliklarining samaradorligini oshirishi mumkin.

## INTENSIV AKVAKULTURA TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH

Baliq yetishtirish hajmini oshirishda intensiv akvakultura texnologiyalarining o‘rni katta. Intensiv tizimning asosiy afzalligi nisbatan kichik maydonda yuqori mahsuldorlikka erishish imkoniyatidir.

An’anaviy baliqchilikda baliqlar ko‘proq tabiiy ozuqa bazasiga bog‘liq bo‘lsa, intensiv xo‘jaliklarda baliqlar maxsus tayyorlangan ozuqa bilan ta’minlanadi. Shu sababli baliqlarning o‘sishi va ishlab chiqarish jarayonini nazorat qilish imkoniyati oshadi.

Intensiv texnologiyalarda suv sifati muntazam tekshiriladi. Kislorod yetishmovchiligi, suv haroratining keskin o‘zgarishi yoki boshqa muammolar baliqlarning nobud bo‘lishiga olib kelishi mumkin. Shuning uchun maxsus aeratsiya uskunalari, suv nasoslari va monitoring tizimlaridan foydalanish muhim.

O‘zbekistonning suv resurslari cheklangan sharoitida intensiv texnologiyalarning ahamiyati yanada yuqori. 2026-yilgi Prezident Farmonida ham mavjud sun’iy suv havzalarini intensiv usulda baliq yetishtirishga ixtisoslashtirish orqali baliq mahsulotlari hajmini 2027-yilda 500 ming tonnaga yetkazish maqsadi belgilangan.

Bu maqsad baliqchilik tarmog‘ini texnologik jihatdan yangilashni talab qiladi. Shuning uchun yangi xo‘jaliklar tashkil etishda oddiy hovuz yaratish bilan cheklanib qolmasdan, suvni tejash, oziqlantirish va monitoringning zamonaviy usullarini qo‘llash zarur.

## BALIQ OZUQASI VA BALIQ CHAVOQLARI MUAMMOSI

Baliq yetishtirishning iqtisodiy samaradorligiga eng katta ta’sir qiluvchi omillardan biri ozuqa xarajatlaridir. Baliqlarning tez va sog‘lom o‘sishi sifatli ozuqa bilan ta’minlanishiga bog‘liq.

Ozuqa tarkibida baliq organizmi uchun zarur bo‘lgan oqsil, yog‘, uglevod, vitamin va mineral moddalar muvozanatli bo‘lishi kerak. Ozuqa sifati past bo‘lsa, baliqlarning o‘sish sur’ati pasayadi va kasalliklarga chidamliligi kamayishi mumkin.

Shu sababli O‘zbekistonda mahalliy xomashyodan baliq uchun sifatli yem ishlab chiqarishni rivojlantirish muhim. Bu bir tomondan ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirsa, ikkinchi tomondan xo‘jaliklarni tashqi ozuqa bozoridagi o‘zgarishlardan himoya qilishi mumkin.

---

[62] O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 2-iyuldagi PF-122-son Farmoni. *Baliqchilik tarmog’ini rivojlantirishga oid qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida*.

2026-yilgi PF-122-son Farmonda baliqchilik tarmog‘ida ozuqa bazasini mustahkamlash va baliq yetishtirish hajmini oshirish ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilangan[63].

Bundan tashqari, sifatli baliq chavoqlarini yetishtirish ham muhim masaladir. Baliq chavoqlarining sog‘lom va sifatli bo‘lishi keyingi mahsuldorlikka ta’sir qiladi. Shuning uchun inkubatsiya xo‘jaliklarini rivojlantirish, mahalliy sharoitga mos baliq turlarini ko‘paytirish va chavoqlar sifatini nazorat qilish kerak.

## ILM-FAN, RAQAMLASHTIRISH VA INNOVATSIYALARNING O‘RNI

Zamonaviy baliqchilikni ilm-fan va innovatsiyalarsiz tasavvur qilish qiyin. Baliqchilik xo‘jaliklarida suv harorati, kislorod miqdori, suvning kislotalilik darajasi va boshqa ko‘rsatkichlarni muntazam nazorat qilish mahsuldorlikni oshirish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalar yordamida ushbu ko‘rsatkichlarni avtomatik kuzatish mumkin. Masalan, suvdagi kislorod miqdori kamayganda avtomatik aeratsiya tizimi ishga tushirilishi mumkin. Bu baliqlar nobud bo‘lishining oldini olishga yordam beradi.

Bundan tashqari, avtomatik oziqlantirish tizimlari ham yem sarfini nazorat qilish imkonini beradi. Baliqlarni ortiqcha oziqlantirish suvning ifloslanishiga olib kelishi mumkinligi sababli ozuqa miqdorini aniq boshqarish iqtisodiy va ekologik jihatdan foydalidir.

2026-yilgi PF-122-son Farmonda baliqchilik tarmog‘ida ishlab chiqarish, hisob-kitob va monitoring jarayonlarini raqamlashtirish vazifasi ham belgilangan[64].

Bu talab sohaning kelajakdagi rivojlanishi raqamli boshqaruv bilan chambarchas bog‘liq bo‘lishini ko‘rsatadi.

## BALIQCHILIKDA QAYTA ISHLASH VA MARKETING

Baliq yetishtirish hajmini oshirishning o‘zi yetarli emas. Yetishtirilgan mahsulotni saqlash, qayta ishlash va iste’molchiga yetkazib berish tizimi ham rivojlangan bo‘lishi kerak.

Baliq mahsulotlarini muzlatish, qadoqlash, quritish yoki boshqa qayta ishlash usullaridan foydalanish mahsulotning saqlanish muddatini uzaytiradi va unga qo‘shimcha qiymat beradi.

Qayta ishlash korxonalarining rivojlanishi yangi ish o‘rinlarini yaratadi. Shuningdek, baliqchilik xo‘jaliklari mahsulotni faqat tirik yoki yangi baliq shaklida emas, balki tayyor mahsulot sifatida sotish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Marketing ham soha uchun muhim. Baliqchilik xo‘jaliklari bozor talabini o‘rganishi, iste’molchilarga kerakli mahsulot turini aniqlashi va mahsulotni zamonaviy qadoqlash hamda reklama vositalari orqali sotishi mumkin.

Ichki bozorda mahsulotlarni to‘g‘ridan-to‘g‘ri iste’molchiga yetkazib berish, savdo tarmoqlari va umumiy ovqatlanish korxonalari bilan hamkorlik qilish baliq mahsulotlari savdosini kengaytirishi mumkin.

## BALIQCHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA KADRLAR MASALASI

---

[63] O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 2-iyuldagi PF-122-son Farmoni. *Baliqchilik tarmog’ini rivojlantirishga oid qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida*.

[64] O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 2-iyuldagi PF-122-son Farmoni. *Baliqchilik tarmog’ini rivojlantirishga oid qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida*.

Baliqchilikning zamonaviy rivojlanishi malakali mutaxassislarga bo‘lgan talabni oshiradi. Bugungi baliqchilik faqat baliq boqishdan iborat emas. Bu sohada biologiya, ekologiya, veterinariya, suv xo‘jaligi, iqtisodiyot va texnologiya bo‘yicha bilimlar talab qilinadi.

Shu sababli oliy ta’lim muassasalarida baliqchilik bo‘yicha mutaxassislar tayyorlash bilan birga, amaliy mashg‘ulotlarga ham e’tibor qaratish zarur.

2026-yilgi PF-122-son Farmonda baliqchilik va akvakultura yo‘nalishida har yili qo‘shimcha 100 nafar kadr tayyorlash vazifasi belgilangan. Bu davlat darajasida soha uchun mutaxassislar tayyorlashga e’tibor kuchaytirilayotganini ko‘rsatadi.

Malakali mutaxassislar baliqlarni oziqlantirish, suv sifatini nazorat qilish, kasalliklarning oldini olish va xo‘jalikning iqtisodiy samaradorligini oshirish bo‘yicha to‘g‘ri qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

**XULOSA**

O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirish bugungi kunda qishloq xo‘jaligi va oziq-ovqat xavfsizligining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatda baliq yetishtirish uchun tabiiy va sun’iy suv havzalari mavjud bo‘lib, so‘nggi yillarda ishlab chiqarish hajmida o‘sish kuzatilmoqda.

Milliy statistika qo‘mitasi ma’lumotlariga ko‘ra, 2025-yilda O‘zbekistonda 206 211 tonna baliq ovlangan va bu 2024-yilga nisbatan 3,4 foizga ko‘p bo‘lgan[65]. Bu tarmoqda ijobiy dinamika mavjudligini ko‘rsatadi.

Biroq mavjud ko‘rsatkichlarni yanada oshirish uchun sohani texnologik jihatdan modernizatsiya qilish zarur. Ayniqsa, suv resurslarining cheklanganligi sharoitida intensiv akvakultura, suvni qayta ishlatish, zamonaviy monitoring va avtomatlashtirilgan oziqlantirish tizimlarini joriy qilish muhim.

2026-yilgi PF-122-son Farmonida 2027-yilda baliq mahsulotlari yetishtirish hajmini 500 ming tonnaga yetkazish maqsadining belgilanishi sohaning davlat siyosatidagi ahamiyati ortib borayotganini ko‘rsatadi.

Mazkur maqsadga erishish uchun faqat ishlab chiqarish hajmini ko‘paytirish emas, balki butun baliqchilik tizimini rivojlantirish lozim. Bunda baliq ozuqasi, chavoqlar, veterinariya xizmati, suv resurslari, malakali kadrlar, qayta ishlash va ilmiy yondashuv, zamonaviy texnologiyalar, malakali kadrlar va tadbirkorlik tashabbuslari bilan uyg‘unlashtirish zarur. Shundagina baliqchilik mamlakat iqtisod marketing bir-biri bilan uzviy bog‘liq holda rivojlanishi kerak.

Baliqchilikning kelajakdagi rivojlanishida ilm-fan va innovatsiyalarning o‘rni ham katta. Zamonaviy texnologiyalar suv sarfini kamaytirish, baliqlarning o‘sishini nazorat qilish, kasalliklarni erta aniqlash va ishlab chiqarish xarajatlarini optimallashtirish imkonini beradi.

Shuningdek, tarmoqni rivojlantirishda ekologik barqarorlikni ta’minlash zarur. Suv havzalarining tabiiy holatini saqlash, suvning ifloslanishiga yo‘l qo‘ymaslik va mavjud biologik resurslardan oqilona foydalanish baliqchilikning uzoq muddatli istiqbolini belgilaydi.

[65] O’zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo’mitasi. *2025-yilda O’zbekistonda 206,2 ming tonna baliq ovlangan*. 19-fevral 2026-yil.

Umuman olganda, O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirish uchun yetarli imkoniyatlar mavjud. Ushbu imkoniyatlardan samarali foydalanish uchun davlat tomonidan belgilangan maqsadlarni ilmiy yondashuv, zamonaviy texnologiyalar, malakali kadrlar va tadbirkorlik tashabbuslari bilan uyg‘unlashtirish zarur. Shundagina baliqchilik mamlakat iqtisodiyotining barqaror, raqobatbardosh va yuqori samarali tarmoqlaridan biriga aylanishi mumkin.

**Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati**


1. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Tashkent hosted the regional workshop on integrated aquaculture system. 11 December 2024.
2. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. 2025-yilda O‘zbekistonda 206,2 ming tonna baliq ovlangan. 19-fevral 2026-yil.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 2-iyuldagi PF-122-son Farmoni. Baliqchilik tarmog‘ini rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida.
4. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Inland capture fisheries and aquaculture in the Republic of Uzbekistan: current status and planning.
5. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. O‘zbekistonda baliqchilik va baliq ovlash bo‘yicha statistik ma’lumotlar.
6. O‘zbekiston Respublikasi suv xo‘jaligi va qishloq xo‘jaligi sohasiga oid normativ-huquqiy hujjatlar.
7. Akvakultura, baliqchilik biologiyasi va intensiv baliq yetishtirish texnologiyalariga oid ilmiy-uslubiy adabiyotlar.


## КОММЕРЧЕСКИЕ БАНКИ И ЗЕЛЁНАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ФИНАНСОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ


**Мухаммадиева Манзура Бахтияровна**,
магистрант 2-го курса специальности «Экономика»
Джизакский филиал Национального университета Узбекистана
имени Мирзо Улугбека


Переход Узбекистана к зелёной экономике обычно связывают с крупными солнечными и ветровыми станциями, однако его итог зависит и от множества небольших предприятий. В январе–сентябре 2026 года субъекты малого предпринимательства сформировали 53,8% ВВП, а к 1 октября их число достигло 1,26 млн. На малый и средний бизнес (МСБ) приходится около 74% занятости, а в мире, по приводимым ОЭСР оценкам, — около половины выбросов парниковых газов делового сектора. Инвестиции таких предприятий